

O c e n a

dorobku naukowego dydaktycznego i organizacyjnego prof.dr med. Beaty Bogdanikowej-kierownika Kliniki Chorób Wewnętrznych Instytutu Chorób Wewnętrznych AM w Białymstoku, przygotowana na zlecenie Dziekanatu Wydziału Lekarskiego AM w Białymstoku pismem z dnia 27.06.1977r.Ldz.DWL-571/77., w związku z wnioskiem o nadanie tytułu naukowego profesora zwyczajnego nauk medycznych.

Po zapoznaniu się z przedstawionymi mi do wglądu dokumentami prof.dr med.B.Bogdanikowej jako życiorysem, wykazem prac naukowych oraz odbitkami prac naukowych, stwierdzam co następuje:

Dane osobowe:

Prof.dr med.B.Bogdanikowa ur.w 1924 roku, dyplom lekarza medycyny uzyskała na Wydz.Lek.Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie 17.III 1949r. W tymże samym roku na tym samym Wydz.Lek. 28.VI.1949r. uzyskała stopień naukowy doktora medycyny na podstawie zakończonego przewodu doktorskiego i przedłożonej rozprawy pt."Badanie czynności korowej części ~~skurcz~~ nadnerczy". 27.III.1957r. uzyskała stopień naukowy kandydata nauk medycznych na Wydziale Lekarskim AM we Wrocławiu na podstawie zakończonego przewodu kandydackiego i przedłożonej rozprawy pt."O przyczynach zmian w białkach krwi". Zgodnie z odpowiednią ustawą o stopniach naukowych, Centralna Komisja Kwalifikacyjna nadała w/wymienionej 29.V.1958r., stopień naukowy docenta, na podstawie poprzednio uzyskanego stopnia naukowego doktora medycyny i kandydata nauk medycznych. 22.XII.1967r., Rada Państwa nadała Jej tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk medycznych. Prof.dr med.B.Bogdanikowa pracę zawodową rozpoczęła jako wolontariuszka w roku 1946 w Zakładzie Chemii U.J. a następnie w Zakładzie Farmakologii U.J., a od listopada 1947 roku rozpoczęła pracę jako asystent Zakładu Patologii Ogólnej i Doświadczalnej U.J.w Krakowie gdzie po roku, została starszym asystentem. Od listopada 1950r. rozpoczęła pracę jako st.asystent w III Klinice Chorób Wewnętrznych AM we Wrocławiu pod kierunkiem prof.dr E.Szczeklika. Od 30 września 1961r, została kierownikiem I Kliniki Chorób Wewnętrznych AM w Białymstoku.

Od lutego 1970 roku w okresie 3 lat pełniła funkcję dyrektora Instytutu Chorób Wewnętrznych AM w Białymstoku. Aktualnie pozostaje nadal kierownikiem Kliniki Chorób Wewnętrznych Inst. Chor. Wew. AMB z wydzielonym Oddziałem Reumatologicznym. Prof. dr med. B. Bogdanikowa jest specjalistą II stopnia z chorób wewnętrznych jak też i z reumatologii.

Działalność dydaktyczna i organizacyjna:

Prof. Bogdanikowa jest wybitnie utalentowanym dydaktykiem zarówno w zakresie kształcenia przeddyplomowego studentów jak również w zakresie szkolenia podyplomowego lekarzy i innych specjalistów. Już w pierwszym okresie swojej pracy zawodowej prowadziła wykłady z zakresu anatomii i fizjologii układu nerwowego dla studentów psychologii w Krakowie, a następnie w ramach swojej pracy asystenckiej oraz jako kierownik Kliniki intensywnie realizowała bieżący program dydaktyczny i wychowawczy studentów na Wydz. Lek. w ramach swojej dyscypliny medycznej. Równolegle dzięki zorganizowaniu przez nią odpowiedniej bazy laboratoryjnej naukowo-dydaktycznej przy kierowanej przez nią Klinice, stale bierze aktywny udział w programowanych zajęciach szkolenia podyplomowego i kształcenia specjalistycznego lekarzy jak też i magistrów biologii z zakresu badań laboratoryjnych nad białkami. Jej ogromne doświadczenie dydaktyczne jest wykorzystywane przez Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego, przez zapraszanie jej do współpracy zarówno w samej organizacji różnego rodzaju kursów kształceniowo-specjalistycznych, jak też do przygotowywania odpowiednich testów egzaminacyjnych. Wyrazem jej zainteresowań specjalistycznych i doceniania społecznego i rehabilitacyjnego schorzeń narządu ruchu jak też chorób układowych, jest zorganizowanie przez nią ośrodka Naukowo-Badawczego Kliniki w Swieradowie Zdroju jak również Przyklinicznej Poradni Kolagenoz, jako ogniwa konsultacyjnego dla chorych regionu białostockiego.

Jako wybitny klinicysta i uznany specjalista w swojej dziedzinie w skali kraju, jak też poza granicami kraju, prof. Bogdanikowa wchodzi w skład Rady Naukowej Instytutu Reumatologii w Warszawie, była członkiem Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Op. Społecznej; jak też członkiem Komitetu ^{Terapii} ~~Rady~~ Doświadczalnej Wydziału VI i Komitetu Patofizjologii PAN, jak też Przewodniczącą względnie członkiem Komisji Zespołów Specjalistycznych PAN. W tym zakresie jak również na terenie poszczególnych Lekarskich Towarzystw Specjalistycznych, /między innymi była członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Internistów Polskich/ swoją wiedzą specjalistyczną, wynikającą z bardzo poważnego liczącego się w kraju i za granicą dorobku naukowego jak też z własnego doświadczenia klinicznego, prof. Bogdanikowa na bieżąco mogła oddziaływać na kształtowanie się poziomu i ukierunkowań badań naukowych, prowadzonych w Polsce z zakresu odpowiednich dziedzin medycyny, na rozwój kadr naukowych i specjalistycznych jak też stymulować podnoszenie poziomu wiedzy medycznej i pomocy specjalistycznej-lekarskiej w kraju. Jej osobiste zaangażowanie w rozwój kadry pracowników naukowych, jak też w kształcenia specjalistyczne lekarzy, wyraża się między innymi, przez działalność prof. Bogdanikowej jako promotora 18-tu zakończonych przewodów doktorskich, z których 10-zostało zrealizowanych po uzyskaniu przez nią tytułu profesora nadzwyczajnego nauk medycznych. Była również opiekunem 3-ch zakończonych przewodów habilitacyjnych, Wpływała również na rozwój kadr naukowych w Polsce bardzo aktywnie, poprzez częste zapraszanie Jej do przygotowania recenzji rozpraw naukowych-doktorskich /38/ oraz habilitacyjnych /16/ jak też przygotowanie ocen dorobku naukowego docentów, kandydatów na uzyskiwanie tytułów naukowych profesorów nauk medycznych /11/. W swojej działalności organizacyjnej na przestrzeni lat, stwarzała i stworzyła również w Klinice prowadzonej przez siebie w Białymstoku, odpowiednie warunki techniczne i nowoczesną bazę pracowni laboratoryjnych, ukierunkowanych na intensywne badania doświadczalne i rozwój prowadzonych przez nią badań naukowych.

Działalność naukowa.

Działalność naukowa prof. Bogdanikowej jest wyraźnie zwłaszcza w ostatnim okresie ukierunkowana i wyraża się bardzo poważnym dorobkiem ponad 200 publikacji ogłoszonym drukiem w okresie ok. 30 lat pracy zawodowej. Można w tym dorobku naukowym, wyróżnić 240 prace oryginalne, kliniczne i doświadczalne, jak też grupę prac przydatnych dydaktycznie podręczników, monografii, rozdziałów do podręczników, prac poglądowych, jak też grupę prac stanowiących oceny, sprawozdania z kongresów naukowych itp. /15 pozycji/. Głównym problemem naukowym prof. Bogdanikowej, są białka krwi. Po okresie przygotowania prac naukowych z zakresu czynności kory nadnerczy, w okresie swej pracy zawodowej w Krakowie, ukierunkowane prace nad białkami rozpoczęła rozwijać intensywnie prof. Bogdanikowa już w roku 1930- w III Klinice Chorób Wewnętrznych Wydz. Lek. AM we Wrocławiu, organizując tam od podstaw, pracownię badania białek. Prace naukowe wykonane w Ośrodku Wrocławskim przez prof. Bogdanikową, można podzielić na 2 grupy: jedna dotyczy tzw. odczynów kłaczkujących /12 prac/ druga zaś grupa prac, oparta jest głównie na elektroforezie bibułowej /ok. 30 publikacji/. Badania odczynów kłaczkujących miały na celu ustalenie ich przydatności w diagnostyce, wprowadzenie pewnych modyfikacji technicznych jak też utworzenie zestawu metod badań przydatnych najbardziej praktycznie. Te opracowane przez prof. Bogdanikową modyfikacje elektroforezy bibułowej znalazły zastosowanie między innymi do rozpoznawania szpiczaka mnogiego, do wykrywania niedoborów zwłaszcza w zakresie globulin gamma, oraz do badania zachowania się gliko i lipoprotein szczególnie w przebiegu zawału mięśnia sercowego i w miażdżycy. W oparciu o wyniki własnych badań prof. Bogdanikowa opracowała monografię pt. "Klinika białek krwi", która została wydana przez PZWL w dwóch wydaniach z roku 1960 oraz 1963. Z tego zakresu prac, co należy podkreślić, ważna jest również odrębna publikacja jako podstawa rozprawy habilitacyjnej /kandydackiej/.

pt. "O przyczynach zmian w białkach krwi". Oryginalny dorobek prac naukowych prof. Bogdanikowej, wykonany przy pomocy elektroforezy bibułowej, stanowią między innymi opracowania matematyczne zezwalające na rozpoznawanie zmian w proteinogramie, w oparciu o nomogram. Kontynuacją tych badań i ich efektem było skonstruowanie przy współpracy z matematykami programu umożliwiającego zautomatyzowaną diagnostyką dysproteinemii, przy użyciu maszyn elektronicznych. Pracę ilustrującą te osiągnięcia naukowe, przedstawiono na Międzynarodowym Kolokwium "Protides of the biological fluids" w Brugges w 1967 roku, z równoczesnym wydrukowaniem w Roznikach tego Zjazdu Naukowego.

Badania naukowe rozwijane przez prof. Bogdanikową, w Ośrodku Białostockim, związane są metodycznie z immunoelektroforezą białek surowicy i zostały ukierunkowane na ocenę zmian występujących w reumatoidalnym zapaleniu stawów jak też na ocenę białek rozpuszczalnych w kwasie nadchlorowym /tzw. seromukoid/, stanowiący grupę tzw. białek ostrej fazy zapalenia. Następny zespół prac prof. Bogdanikowej jest poświęcony opracowaniu przydatności metod ilościowych oceny immunofonogramów, wykonanych metodą klasyczną jak też metodą zaproponowaną przez Afonso. Inną grupę badań stanowią prace poświęcone analizie zmian obrazu białek pod wpływem aktywacji enzymów proteolitycznych. Uzyskane ^{wyniki} przez prof. Bogdanikową w zespole jej prac naukowych z immunoelektroforezą, pozwoliły jej opracować wydany w 1967 roku "Atlas immunoelektroforezy". Olbrzymie doświadczenia prof. Bogdanikowej wynikające z efektów prowadzonych przez nią badań naukowych z zakresu białek w konfrontacji z aktualnym bieżącym piśmiennictwem światowym, pozwoliło jej opracować wspólnie z K. Murawskim wydany w 1968 roku podręcznik pt. "Rozpoznawanie zmian w białkach krwi". Chciałbym podkreślić, poważne znaczenie tej serii monograficzno-podręcznikowej prof. Bogdanikowej, dla stałego popularyzowania wiedzy z zakresu patologii klinicznej białek wśród zainteresowanych, zarówno studentów jak też lekarzy różnych specjalności.

Z analizy dorobku naukowego prof. Bogdanikowej, na specjalne podkreślenie zasługuje grupa prac z zakresu reumatologii. W tej dziedzinie prof. Bogdanikowa i jej współpracownicy, opublikowali grupę wartościowych prac naukowych zajmujących się nie tylko samymi zmianami w immunoelektroforetycznym obrazie białek oraz seromukoidu w reumatoidalnym zapaleniu stawów, ale również szereg prac związanych z nowymi elementami leczenia reumatoidalnego zapalenia stawów /jako jeden z pierwszych Ośrodków Naukowych w Polsce/ przy pomocy leków immunosupresyjnych jak też niektórych nowych leków farmakologicznych. Uzyskane wyniki z tego zakresu były przedstawiane przez prof. Bogdanikową na Zjeździe Niemieckiego Towarzystwa Reumatologicznego w Weimarze /1974/ oraz w Helsinkach na Zjeździe Europejskiego Towarzystwa Reumatologicznego /1975/. Prowadzone przez prof. Bogdanikową badania z zakresu terapii immunosupresyjnej, jak również wyniki prac zespołu specjalistycznego PAN, do tego problemu powołanego i kierowanego przez prof. Bogdanikową, zostały opublikowane przez nią w monografii pt. "Leczenie immunosupresyjne" /1975/. W ostatnim okresie prof. Bogdanikowa ukierunkowała swoje zainteresowania naukowe głównie na prace związane ze zjawiskami odpornościowymi w kolagenozach, ze szczególnym uwzględnieniem badanych reakcji komórkowych in vitro. Chciałbym podkreślić, bardzo nowoczesny i aktualny kierunek tej grupy prac prof. Bogdanikowej, w których między innymi oceniany jest test hamowania migracji krwinek białych przez swoiste i nieswoiste antygeny, przemiana blastyczna jak też tworzenie się tzw. rozetek samoistnych. W tej grupie prac mieszczą się również publikacje z oryginalnymi doniesieniami dotyczącymi wpływu krótkotrwałej hodowli krwinek białych na białka ludzkie lub zwierzęce zawarte w podłożu użytym do hodowli. Uzyskane wyniki z tego zakresu mogą pomóc w interpretacji patomechanizmu niedoboru globulin gamma u chorych na przewlekłą chłazaczkę limfatyczną. Przy prowadzonych badaniach u chorych z reumatoidalnym zapaleniem stawów prof. B. Bogdanikowa wykazała również korzystny p/zakrzepowy wpływ immuranu na płytki krwi.

Bardzo interesująca jest grupa prac prof. Bogdanikowej, związana z badaniami nad białkami nowotworów. W tym zakresie we wspólnych pracach z Kliniką Chirurgiczną AMB, należy podkreślić wykazane interesujące spostrzeżenia co do niedoboru globulin IgG oraz izolowanej zwyżki alfa₁-antym-chymotrypsyny u chorych na raka jelita grubego. Poczera to możliwości wczesnej diagnostyki raka jelita grubego. Należy również zasygnalizować wartość grupy prac opublikowanych wspólnie z Zakładem Genetyki AMB o zachowaniu się alfa-fetoproteiny w wodach płodowych, mogących mieć znaczenie w diagnostyce prenatalnych wad wrodzonych. [Analizowany przeze mnie bardzo poważny oryginalny i wnoszący w wielu wypadkach nowe elementy wiedzy do patologii klinicznej dorobek naukowy prof. Bogdanikowej, sygnalizuje również stałą Jej i ciągle rozwijaną aktywność naukową, co wyraża się między innymi faktem, iż około 50% publikacji ukazało się po okresie uzyskania przez Nią tytułu naukowego profesora nadzwyczajnego nauk medycznych. Chciałbym z własnego wieloletniego rozeznania działalności naukowej i klinicznej oraz dydaktycznej prof. Bogdanikowej stwierdzić, że angażując się równolegle w intensywny rozwój naukowy i specjalistyczny swoich współpracowników, stworzyła Ona szkołę kliniczną i naukową, liczącą się znacząco w medycynie polskiej jak również znaną w wielu ośrodkach poza granicami kraju. Wyrazem uznania za oryginalne osiągnięcia naukowe prof. Bogdanikowej, przyznano Jej poza bieżącymi nagrodami naukowymi II i III stopnia za prace indywidualne lub zespołowe, również w roku 1968 nagrodę naukową I stopnia Ministra Zdrowia, nagrodę naukową za prace wdrożeniowe Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia i Op. Społ. w 1975 roku, oraz w roku 1976 za całokształt działalności naukowej nagrodę fundacji im. A. Jurzykowskiego w Nowym Jorku.]

Za całokształt Jej działalności zawodowo-społecznej i organizacyjnej z uwzględnieniem właściwej postawy etyczno-moralnej i społeczno-obywatelskiej prof. Bogdanikowa została wyróżniona kilkoma odznaczeniami, między innymi Złotym Krzyżem Zasługi.

Uwzględniając powyższe stwierdzam, iż prof.dr med.Beata Bogdanikowa w pełni zasługuje na przyznanie Jej tytułu naukowego profesora zwyczajnego nauk medycznych.

KIEROWNIK KLINIKI
P. Boron
Prof. dr med. Piotr Boron

25/7/77